

Druga poslanica Timoteju

Ta je poslanica najpotresnija. Na kraju života u služenju Kristu i u patnjama za njega, Pavao se opet nalazi u zatvoru, u očekivanju osude na smrt. S njim je samo Luka. Pavao želi vidjeti Timoteja. Ne prepušta se sažaljevanju nad samim sobom; ne tuži se; već naprotiv, ohrabruje one koji će ga slijediti. Sa smrću se suočava bez straha i sumnji: trka je završena, preostaje samo da primi nagradu.

1: »Zahvaljujem Bogu«

Zahvaljivanje je na poseban način obilježavalo Pavlov kršćanski život. On je zarana naučio da se ne tuži na vlastite nevolje; sada mu u pomisli na Timoteja zahvalnost ispunja srce. Čezne za tim čovjekom punim straha, ali istodobno jake vjere, da bi ga podupro svojim pouzdanjem, koje se zapravo sastoji jednostavno u tajni *spoznanja* Isusa Krista (12; vidi Fil 3,10). Posjedujemo Radosnu vijest za svijet: Evanđelje koje donosi ljudima život, te nemamo potrebe niti da ga branimo ili ispričavamo, ali niti da ga pobijamo.

Suze (4): koje su potekle kad su se oni rastajali.

Onaj dan (12): dan povratka Gospodino-va; dan suda.

Svi u Aziji (15): krivi su se nauci čvrsto ukorijenili u efeško tlo (vidi bilj. uz 1 Tim 1) tako jako da su se kršćani počeli odricati čovjeka kome duguju svoju vjeru. Za Pavla je to morao biti vrlo težak udarac.

2: Aktivna služba

Čovjeka mnogo stoji biti kršćaninom. Pavao to najbolje zna. Timoteju će trebati mnogo odlučnosti da se ne izgubi u svakodnevnim brigama (4) ili u beskorisnim raspravama iz

kojih izbijaju podjele (16,23). Ne dolazi do kraja trke svatko tko je dobro započne. Naše ponašanje mora pokazati istinitost onoga o čemu govorimo; ne smijemo se izgubiti u rječitim raspravama, već trebamo ostati čvrsto uz istinu, uvijek s ljubavlju, i nikoga ne vrijeđajući.

Reci 11–13: vjerojatno Pavao navodi jedan hvalospjev.

Uskrsnuće (18): krivi su učitelji »produhovljavali« taj nauk nijećući uskrsnuće tijela.

3: Na obzorju su teška vremena

Pavao upozorava da će s približavanjem Kristova povratka zlo sve snažnije rasti i u samoj Crkvi (5–6). Oni koji budu ostali vjerni, trpjet će progonstva, kako je to Isus najavio (Iv 15,20). Timotej se mora čvrsto držati istina koje je naučio iz Svetoga pisma, koje sadrži sve ono što je nužno za spasenje i za pošten život.

Janes i Jambres (8): prema židovskoj predaji, tako su se zvali faraonovi vrači (Izl 7).

Redak 11: vidi Dj 13–14. Timotej se zasigurno dobro sjećao tih događaja jer su se dogodili u blizini njegova grada. U Listri, njegovoj domovini, Pavao je bio kamenovan i, pošto se mislilo da je mrtav, ostavljen.

4: Zaključne upute

Pavao čeka od časa do časa da ga privedu sudu, ali ga to ne smućuje. Naprotiv, on daje Timoteju posljednju preporuku: da nastavi sa širenjem Božje poruke pod bilo kakvim uvjetima, pa, na žalost, i usprkos hladnoći i neprijateljskom stavu mnogih slušatelja.

Na kraju, navodi osobne vijesti. Njegovi drugovi u poslu – Tit, Tihik i Trofim –

Druga poslanica Timoteju

Ta je poslanica najpotresnija. Na kraju života u služenju Kristu i u patnjama za njega, Pavao se opet nalazi u zatvoru, u očekivanju osude na smrt. S njim je samo Luka. Pavao želi vidjeti Timoteja. Ne prepušta se sažaljevanju nad samim sobom; ne tuži se; već naprotiv, ohrabruje one koji će ga slijediti. Sa smrću se suočava bez straha i sumnji: trka je završena, preostaje samo da primi nagradu.

1: »Zahvaljujem Bogu«

Zahvaljivanje je na poseban način obilježavalo Pavlov kršćanski život. On je zarana naučio da se ne tuži na vlastite nevolje; sada mu u pomisli na Timoteja zahvalnost ispunja srce. Čezne za tim čovjekom punim straha, ali istodobno jake vjere, da bi ga podupro svojim pouzdanjem, koje se zapravo sastoji jednostavno u tajni *spoznanja* Isusa Krista (12; vidi Fil 3,10). Posjedujemo Radosnu vijest za svijet: Evanđelje koje donosi ljudima život, te nemamo potrebe niti da ga branimo ili ispričavamo, ali niti da ga pobijamo.

Suze (4): koje su potekle kad su se oni rastajali.

Onaj dan (12): dan povratka Gospodino-va; dan suda.

Svi u Aziji (15): krivi su se nauci čvrsto ukorijenili u efeško tlo (vidi bilj. uz 1 Tim 1) tako jako da su se kršćani počeli odricati čovjeka kome duguju svoju vjeru. Za Pavla je to morao biti vrlo težak udarac.

2: Aktivna služba

Čovjeka mnogo stoji biti kršćaninom. Pavao to najbolje zna. Timoteju će trebati mnogo odlučnosti da se ne izgubi u svakodnevnim brigama (4) ili u beskorisnim raspravama iz

kojih izbijaju podjele (16,23). Ne dolazi do kraja trke svatko tko je dobro započne. Naše ponašanje mora pokazati istinitost onoga o čemu govorimo; ne smijemo se izgubiti u rječitim raspravama, već trebamo ostati čvrsto uz istinu, uvijek s ljubavlju, i nikoga ne vrijeđajući.

Reci 11–13: vjerojatno Pavao navodi jedan hvalospjev.

Uskrsnuće (18): krivi su učitelji »produhovljavali« taj nauk niječući uskrsnuće tijela.

3: Na obzorju su teška vremena

Pavao upozorava da će s približavanjem Kristova povratka zlo sve snažnije rasti i u samoj Crkvi (5–6). Oni koji budu ostali vjerni, trpjet će progonstva, kako je to Isus najavio (Iv 15,20). Timotej se mora čvrsto držati istina koje je naučio iz Svetoga pisma, koje sadrži sve ono što je nužno za spasenje i za pošten život.

Janes i Jambres (8): prema židovskoj predaji, tako su se zvali faraonovi vrači (Izl 7).

Redak 11: vidi Dj 13–14. Timotej se zasigurno dobro sjećao tih događaja jer su se dogodili u blizini njegova grada. U Listri, njegovoj domovini, Pavao je bio kamenovan i, pošto se mislilo da je mrtav, ostavljen.

4: Zaključne upute

Pavao čeka od časa do časa da ga privedu sudu, ali ga to ne smućuje. Naprotiv, on daje Timoteju posljednju preporuku: da nastavi sa širenjem Božje poruke pod bilo kakvim uvjetima, pa, na žalost, i usprkos hladnoći i neprijateljskom stavu mnogih slušatelja.

Na kraju, navodi osobne vijesti. Njegovi drugovi u poslu – Tit, Tihik i Trofim –

daleko su. Jedan je bolestan, drugi (Dema) ga je napustio. Za vrijeme prvog suđenja (16) našao se, poput Gospodina, napušten od svih prijatelja i pod udarom neprijatelja.

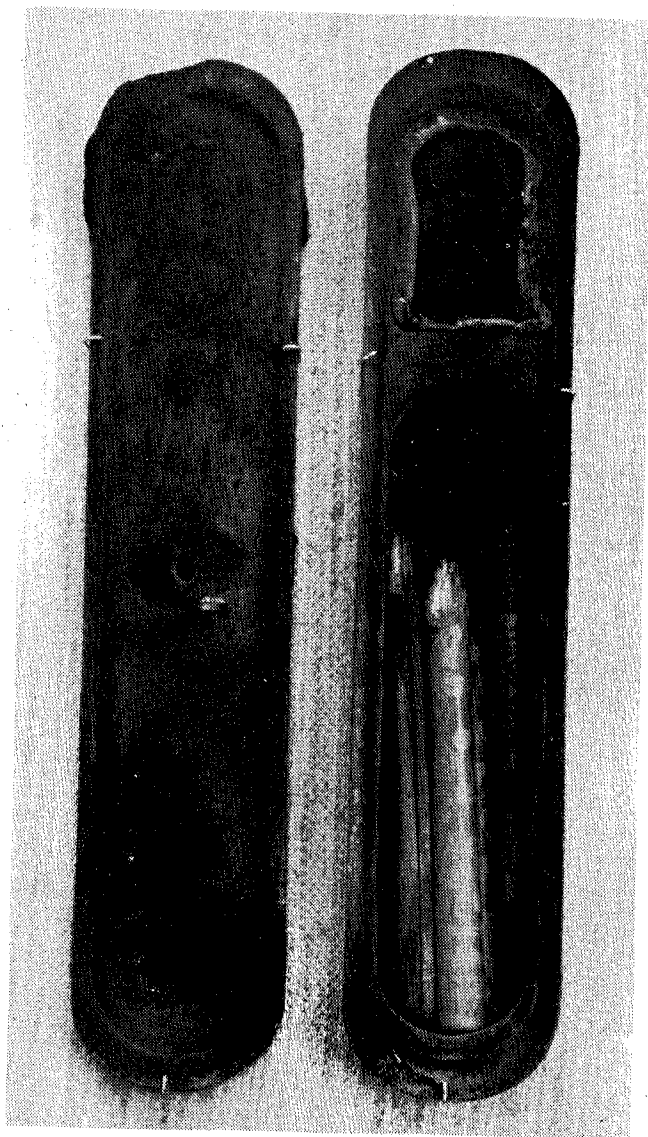
Stoga je pred zimu želio imati kod sebe svoje knjige, bilješke i toplu kabanicu. Da bi mu malo zagrijali srce, ostali su kod njega Luka i vjerni kršćani Rima (21); nada se da će se uskoro vratiti Timotej i Marko.

Zlopatiti se (5), to, uza svu svoju plašljivost, Timotej i čini (vidi Heb 13,23).

Knjige i pergamene (13): vjerojatno prijepisi Staroga zavjeta, bilješke i osobni Pavlovi papiri.

Aleksandar (14): vidi 1Tim 1,20.

Iz lavljih usta (17): možda način govora, a možda aluzija na lavove iz arene, na Nerona ili na đavla.

Pavao je potpisivao svoje izdiktirane poslanice. Ova drvena pernica s perima trske i tintarnica s crnilom potječu iz toga razdoblja.

Poslanica Titu

Vidi uvod u Prvu i Drugu poslanicu Timoteju.

Tit se u Djelima ne spominje, ali je iz poslanica jasno da je on bio jedan od najbližih Pavlovih suradnika. Bio je Grk, a njegov boravak u Jeruzalemu mnogo je poslužio razjašnjenju položaja obraćenika s poganstva (Gal 2,1–4). Kasnije, kada su se pojavile teškoće u Korintu, uz sav posao što ga je tamo obavio Timotej, poslao je Pavao i Tita da raščisti situaciju, što je on obavio dobro te uspio uspostaviti izvrsne veze s tom Crkvom. To navodi na misao da je riječ o osobi izvanrednih sposobnosti (2 Kor 2; 7; 8; 12). Koju godinu kasnije, kad je Pavao pisao tu poslanicu, nalazio se na Kreti da tamo učvrsti apostolovo djelo; tamo je bila situacija vrlo slična onoj u Efezu, koju je sređivao Timotej (vidi 1, Timoteju). Novi zavjet ga spominje posljednji put u 2 Tim 4,10, kada se nalazio najvjerojatnije još

uvijek na misijskom poslu u Dalmaciji (Jugoslavija).

Kreta je vjerojatno među prvima čula za Evanđelje. U mnoštvu koje je slušalo Petra na dan pedesetnice (Dj 2,11), bilo je i krećanskih Židova, ali je poruka pala na suhu zemlju. Krećani bijahu lašci (1,12), tako da su Grci skovali i poseban izraz – »kretenovati« – kao sinonim za laganje. Pavlova poslanica daje jasno naslutiti da su kršćani bili nepoučljivi, nagli, prevrtljivi i da im je bilo potrebno čvrsto vodstvo.

1: Starješine i smutljivci ili spletkari

Stav i lažljivost Krećana (12) navodi Pavla da istakne osnovnu istinitost riječi Božje. Kada nam Bog obećava život vječni, možemo mu vjerovati, jer on govori istinu i zaslužuje posvemašnje povjerenje.

Što se tiče kvaliteta koje trebaju posjedovati starješine Crkve (5–9), vidi tumačenje uz 1 Tim 3.

Lažni su učitelji stvorili stanje koje je zahtijevalo energični zahvat. Fizičko nasilje nije nikada opravdano, ali ima trenutaka kada je na mjestu snažna i čvrsta riječ. Najgori su heretici dolazili iz židovstva, ali je bilo i drugih (10,14; vidi i bilj. uz 1Tim 1).

Redak 12: navod kretskog pjesnika Epi-
menida.

Redak 16: istiniti naš život dokazuje našu
vjeru; nisu dovoljne samo riječi.

2–3,11: Kršćansko ponašanje

Naše ponašanje može ići u prilog kršćanskoj poruci, a može joj i štetiti. Pavlove upute ne očituju neke pohvale Krećanima. Oni su po naravi svadljivi, nasilni, neobuzdani i skloni vinu! A kršćanski život traži stegu, pokornost i poštivanje drugih u krugu obitelji,

Crkve, kao i poštivanje onih koji su na vlasti. Isus je položio život da bi nas izvukao iz našeg starog grešnog ponašanja i da bi nas preobrazio u narod koji ljubi dobro (2,14). Kršćanski će učitelji nastojati autoritativno potvrđivati kršćanska načela i davati dobar primjer. Dobra su djela plod, a ne izvor ili uzrok spasenja (3,3–7).

Kupelj (3,5): to je slika očišćavajuće i obnoviteljske sile Duha Svetoga, koja se daje i simbolički označuje kršćanskim krštenjem.

Rodoslovlja (3,9): vidi i bilj. uz 1Tim.

3,12 – 15: Zaključak

Tit će, čim stigne njegov zamjenik, trebati ići do Pavla u Nikopol, na zapadnu obalu Grčke. Tihik je drugi od Pavlovih suradnika u propovijedanju evanđelja (Ef 6,21 itd.). Zena i Apolon (vidi Dj 18,24–28) odnijeli su vjerojatno Pavlovo pismo Titu.